

MARCIN SZEWCZAK

ZWALCZANIE STRUKTUR FINANSUJĄCYCH TERRORYZM

Terroryzm to zjawisko związane z wykorzystywaniem przemocy przez osoby, grupy narodowościowe i organizacje przestępcze w celu realizacji celów politycznych, społecznych i ekonomicznych. Od początku istnienia cywilizacji jest obecne w życiu człowieka. Internacjonalizacja działań terrorystycznych konsekwentnie wprowadziła ludzkość w epokę terroryzmu.

Problem finansowania terroryzmu jest niezmiernie ważny z punktu widzenia walki z tym zjawiskiem, ponieważ właśnie ogromne sumy pieniężne, jakimi dysponują organizacje terrorystyczne, pozwalają im na dokonywanie ataków w każdym niemal miejscu na świecie. Koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku przyniósł niekontrolowaną eksplozję terroryzmu islamskiego, w rezultacie której mamy do czynienia z nieustającymi atakami ze strony organizacji terrorystycznych związanych z fundamentalizmem islamskim. Inwazja wojsk sprzymierzonych na Irak w 2003 r. w celu obalenia dyktatury Saddama Husajna stała się kolejnym impulsem dla grup terrorystycznych do zwiększenia aktywności zbrojnej nie tylko w regionie Bliskiego Wschodu, ale również w Europie. Wszelkie działania zapobiegawczo-prawne mające na celu zamrożenie przepływu funduszy do grup terrorystycznych, stosowane zarówno

przez państwa, jak i przez organizacje międzynarodowe, wydają się niewystarczające w obliczu internacjonalizacji dżihadu.

1. SPOSOBY FINANSOWANIA TERRORYZMU

Atak z 11 września 2001 roku na World Trade Center w Nowym Jorku wprowadził ludzkość w nową erę terroryzmu², odzwierciedlającego się przede wszystkim w starciu pomiędzy cywilizacją zachodnią a islamską³. Celem organizacji terrorystycznych związanych z radykalizmem islamskim jest prowadzenie dżihadu (świętej wojny), w celu wprowadzenia prawa koranicznego (szariatu) jako prawa obowiązującego. Podstawą do dżihadu prowadzonego przez islamskich terrorystów mają być wersety zawarte w Koranie, np.: „Przepisana jest wam walka, chociaż jest wam nienawistna” (sura II, werset 216)⁴ oraz „[...] niechże walczą na drodze Boga ci, którzy za życia tego świata kupują życie ostateczne! A kto walczy na drodze Boga i zostanie zabity albo zwycięży, otrzyma od nas nagrodę ogromną” (sura IV, werset 74)⁵. Nieodpowiednia interpretacja wersetów Koranu poprzez terrorystów islamskich prowadzi do zamkniętego koła przemocy i nienawiści, nie mającego nic wspólnego z prawdziwą wiarą islamu.

Inwazja wojsk sprzymierzonych na Irak w 2003 roku w celu obalenia reżimu Saddama Husajna stała się impulsem do efektywniejszej wojny terrorystów ze światem zachodnim. Do Iraku, w celu walki z niewiernymi, zjechali się islamscy terroryści z całego świata, którzy w połączeniu z byłymi członkami saddamowskich służb specjalnych atakują nie tylko cudzoziemców, ale i również samych Irakijczyków. Wojna w Iraku zwiększyła zagrożenie ze strony islamskich terrorystów wobec państw sprzymierzonych, które wysłały swoje oddziały wojskowe do Iraku. W marcu 2004 roku terroryści powiązani z Al-Kaidą wysadzili cztery pociągi podmiejskie w Madrycie⁶, doprowadza-

² B. H o f f m a n, *Oblicze terroryzmu*, Warszawa 2001, s. 10.

³ S. H u n t i n g t o n, *Zderzenie cywilizacji*, Warszawa 1997, s. 2.

⁴ A. Th. K h o u r y, *Der Koran Arabisch-Deutsch. Übersetzung und wissenschaftlicher Kommentar*, t. III, Gütersloh 1992, s. 41-42; J. B i e l a w s k i, *Komentarz do Koranu*, [w:] *Koran*, Warszawa 1986, s. 850.

⁵ K h o u r y, dz. cyt., s. 1444; B i e l a w s k i, dz. cyt., s. 861.

⁶ M. S t a s i n s k i, *Krwawy czwartek w Madrycie*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 11 marca 2004 r.

jąc tym samym do wycofania przez rząd hiszpański wojsk z Iraku. Turcja popierająca amerykańską inwazję na Irak przeżyła ataki na brytyjski konsulát i synagogę w Stambule, które zostały zaaprobowane przez Osamę bin Ladena⁷, podobnie jak w wielu innych przypadkach, kiedy zachęcał on do podobnych akcji⁸. Zamachy terrorystów w Londynie z dnia 8 lipca 2005 roku, w wyniku których zginęło kilkadziesiąt osób, w tym również obywatele Polski, ukazały, iż Al-Kaida wciąż jest w stanie przeprowadzać tego typu ataki⁹. W ostatnim czasie w Iraku Al-Kaida rozpoczęła ofensywę terrorystów samobójców, którzy przeprowadzając zamachy w Bagdadzie, doprowadzili do śmierci ponad 100 osób¹⁰.

W północnym Iraku działa grupa o nazwie Ansar Al-Islam, która zaistniała po wydarzeniach z 11 września 2001 roku, stając się alternatywną bazą dla członków Al-Kaidy, otrzymująca od niej wsparcie finansowe¹¹. W grudniu 2003 roku w Monachium został zatrzymany członek tej grupy Mohammed L.¹², oskarżony o przemykanie do Niemiec członków grupy i szkolenie ich do zamachów samobójczych¹³. Nie tylko w Niemczech działają przedstawiciele organizacji terrorystycznych. Służby specjalne Wielkiej Brytanii, Francji i Włoch¹⁴ również odnotowują fakty związane z działalnością tych grup na swoim terytorium.

Obecnie siatka finansowa terrorystów działa na prawie wszystkich kontynentach i jest wydatnie wspierana przez zwiększającą się liczbę emigrantów muzułmańskich. Wszystkie organizacje terrorystyczne mają powiązania z Al-Kaidą i Osamą bin Ladenem, który stał się finansowym twórcą potęgi tego

⁷ *Osama bin Laden gab Befehl für Anschläge in der Türkei*; <http://www.welt.de> z dnia 15 grudnia 2003 r.

⁸ *Bin Laden fordert in briefen zu anschlagen auf*; <http://www.netzeitung.de> z dnia 26 lipca 2003 r.

⁹ T. Kirby, A. Malone, *Terror comes to London*, „The Independent” z dnia 8 lipca 2005 r.

¹⁰ K. Semple, *Iraqis stunned by the violence of a bombing*, „New York Times” z dnia 18 lipca 2005 r.

¹¹ J. Schaner, *Ansar Al-Islam: Iraq's al-Qaeda connection*, The Washington Institut for Near East Policy z dnia 23 stycznia 2003 r.

¹² *Mutmaschlicher anführer verhaftet*; <http://www.stuttgarter-zeitung.de> z dnia 4 grudnia 2003 r.

¹³ *Terrorgruppe Ansar el-Islam*; <http://www.stuttgarter-zeitung.de> z dnia 4 grudnia 2003 r.

¹⁴ *Jiadh in Italia: perquisite societa e cooperative*; <http://www.corriere.it> z dnia 3 grudnia 2003 r.

ugrupowania¹⁵. Gromadzenie funduszy przeznaczanych na działalność terrorystyczną odbywa się na wiele sposobów. Jednym z nich było zakładanie banków islamskich przez samego Osamę bin Ladena w Chartumie, w zamian za co otrzymał od rządu sudańskiego tytuł własności miliona karów ziemi w zachodnim Sudanie¹⁶. Kolejnym regionem bankowym używanym przez terrorystów jest Dubaj, który posiada jeden z największych na świecie rynków złota. Pakistańscy eksperci szacują, iż dwa do trzech milionów dolarów jest transferowanych dziennie przez kurierów z Karachi do Dubaju w celu ulokowania ich w złocie¹⁷.

Znakomitym sposobem przesyłania zasobów finansowych jest system *hawala* (słowo *hawala* pochodzi z arabskiego korzenia: *h-w-l*, w podstawowym znaczeniu oznaczające: wymiana¹⁸), który opiera się na absolutnym zaufaniu stosujących go osób. Zazwyczaj hawaladerami są członkowie tych samych rodzin, klanów czy grup etnicznych. Zdrada karana jest efektywną ekskomuniką i utratą honoru¹⁹. Hawala działa jako transfer pieniędzy, bez ich faktycznego przenoszenia, a osoba decydująca się na ten system zyskuje na wymianie walutowej i czasie, a także na niezawodności. Wykonanie takiej transakcji z terenu Stanów Zjednoczonych do południowej Azji zajmuje jeden dzień. Najważniejszym elementem systemu jest brak jakiegokolwiek śladu na papierze; z chwilą przekazania transakcji przez hawaladerów przekaz jest identyfikowany jako część transakcji między nimi dzięki czemu właściwy klient pozostaje anonimowy. Kolejnym atutem jest uniknięcie podatku – w krajach południowej Azji „czarna” ekonomia stanowi nawet 50% „białej”²⁰. Hawala jest idealnym instrumentem działania dla grup terrorystycznych, które wykorzystują go do transferowania ogromnych sum pieniężnych. Pakistański hawaladar został zidentyfikowany jako finansjer ataków na amerykańskie ambasady w Kenii i Tanzanii w 1998 roku²¹, zaś Pakistań-

¹⁵ E. L a n d a u, *Osama bin Laden – wojna z zachodem*, Warszawa 2001, s. 80.

¹⁶ *Bin Laden said to get millions from wealthy in the Golf*, „Boston Glob” z dnia 7 lipca 1999 r.

¹⁷ D. F a r a h, *Al Qaeda's Gold: following trail to Dubai*, „The Washington Post” z dnia 18 lutego 2002 r.

¹⁸ L. K i n g, *Paperless money may help bin Laden*, „Conservative News Forum” z dnia 16 października 2001 r.

¹⁹ M. G a n g u l y, *A banking system built for terrorism*, „The Time” z dnia 5 października 2001 r.

²⁰ M. E l - Q o r c h i, *Hawala*, „Finance Development” z dnia 4 grudnia 2002 r.

²¹ S. B a l d a u f, *The war on terror's money*, „The Christian Science Monitors” z dnia 4 grudnia 2003 r.

czycy żyjący w Stanach Zjednoczonych używają hawali, wykonując bezfakturowe transakcje. W Nowym Jorku i stanie New Jersey zidentyfikowano 100 milionów dolarów transferowanych poprzez ten system²².

W dużej mierze fasadą dla terroryzmu są organizacje charytatywne. Działają one na całym świecie, wszędzie tam, gdzie skupione są mniejszości muzułmańskie. Władze Arabii Saudyjskiej, wspierając instytucje islamskie i religijne w Stanach Zjednoczonych, przesyłają im około miliona dolarów rocznie, w rzeczywistości zaś każdy z szacowanych czterech tysięcy studentów saudyjskich w Stanach Zjednoczonych otrzymuje rocznie około czterdziestu tysięcy dolarów, co w sumie stanowi 160 milionów dolarów rocznie²³. W Europie liczne quasi-organizacje charytatywne działały i wciąż działają na terenie Chorwacji, Bośni i Hercegowiny oraz Kosowa. Zajmują się one między innymi werbowaniem i nadzorem napływu fundamentalistów islamskich na Bałkany i kontrolują przepływ finansów z fundacji i szejkanatów znad Zatoki Perskiej²⁴.

Organizacje terrorystyczne zdobywają fundusze na swoją działalność poprzez przemyt złota i kamieni szlachetnych i lokowanie ich na kontach bankowych w krajach wspierających terroryzm²⁵. Ponadto terroryści islamscy otrzymują wsparcie od służb specjalnych, zwłaszcza irańskich, którym właśnie obecnie zależy na dalszej destabilizacji sytuacji w Iraku i doprowadzeniu do wojny domowej pomiędzy szyitami a sunnitami, której rezultatem będzie powstanie państw teokratycznego pod auspicjami Iranu²⁶.

Jednym z najbardziej pewnych sposobów na pozyskanie funduszy przez organizacje terrorystyczne jest produkcja i handel narkotykami. Region Azji Środkowo-Wschodniej jest obszarem, na którym produkcja narkotyków jest od wieków zwyczajowym źródłem dochodów. Ogromne sumy wpływające na konta organizacji terrorystycznych z tego procederu nieustannie wzmocniają ich pozycję²⁷.

²² E. L i c h t b l a u, *Efforts to fight terror financing reported to lag*, „The New York Times” z dnia 12 grudnia 2003 r.

²³ D. F a r a h, *Bank date for Saudi embassy subpoenaed*, „The Washington Post” z dnia 23 listopada 2003 r.

²⁴ Y. B o d e n s k y, *Osama bin Laden, człowiek, który wypowiedział wojnę Ameryce*, Warszawa 2001, s. 44-45.

²⁵ *Al-Qaeda schleuste gold nach Sudan*; <http://www.netzeitung.de> z dnia 3 września 2002 r.

²⁶ M. L e v i t t, *New arenas for Iranian sponsored terrorism: the arab-israeli heartland*, The Washington Institute for Near East Policy z dnia 22 lutego 2002 r.

²⁷ *Kampf gegen Terrorfinanzen wenig erfolgreich*; <http://www.netzeitung.de> z dnia 11 września 2003 r.

Proces finansowania terroryzmu jest najważniejszym elementem w jego funkcjonowaniu. Bez funduszy terroryści nie byłoby w stanie przeprowadzić spektakularnych ataków nie tylko na obszarach ogarniętych wojną, jak w Iraku, ale i w miejscach jak najmniej spodziewanych, jak na przykład w Madrycie, Stambule czy Londynie.

2. ROLA ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

Integralną częścią mandatu Organizacji Narodów Zjednoczonych jest walka z terroryzmem. Zgodnie z artykułem 1 Karty Narodów Zjednoczonych celem Organizacji Narodów Zjednoczonych jest utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa poprzez stosowanie w tym celu skutecznych środków zbiorowych dla zapobiegania zagrożeniom pokoju i ich usuwania, tłumienia wszelkich aktów agresji i innych naruszeń pokoju, łagodzenie lub załatwianie pokojowymi sposobami, zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego, sporów albo sytuacji międzynarodowych, które mogą prowadzić do naruszenia pokoju²⁸. Wypełniając swoje zadania, Organizacja Narodów Zjednoczonych przygotowała dwanaście konwencji antyterrorystycznych, dzięki którym powstały niezbędne uregulowania prawne, umożliwiające skuteczne zwalczanie aktów terrorystycznych. Pierwsza Konwencja o przestępstwach i innych bezprawnych aktach dokonanych na pokładzie samolotu²⁹ została uchwalona w 1963 roku, kolejne to: Konwencja o zwalczaniu bezprawnego zawładnięcia statkami powietrznymi³⁰ (1970), Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego³¹ (1971), Konwencja o zapobieganiu i karaniu za przestępstwa wobec osób korzystających z ochrony międzynarodowej³² (1973), Konwencja o zakazie brania zakładników³³ (1979), Konwencja o ochronie materiałów nuklearnych³⁴

²⁸ *Charter of United Nations*; <http://www.un.org>

²⁹ *Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, 1963*; <http://www.un.org>

³⁰ *Convention for the suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, 1970*; <http://www.un.org>

³¹ *Convention for the Suppression Unlawful Acts Againts the Safety of Civil Aviation, 1971*; <http://www.un.org>

³² *Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Againts Internationally Protected Persons, 1973*; <http://www.un.org>

³³ *International Convention Againts the Taking of Hostages, 1979*; <http://www.un.org>

³⁴ *Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, 1980*; <http://www.un.org>

(1980), Protokół o zwalczaniu bezprawnych aktów wobec lotnisk służących międzynarodowemu lotnictwu cywilnemu³⁵ (1988), Konwencja o przeciwdziałaniu bezprawnym czynom przeciwko bezpieczeństwu żeglugi morskiej³⁶ (1988), Protokół o zwalczaniu bezprawnych ataków przeciwko stałym platformom zlokalizowanym na szelfie kontynentalnym³⁷ (1988), Konwencja o znakowaniu plastikowych substancji wybuchowych w celach ich detekcji³⁸ (1991), Konwencja o zwalczaniu terrorystycznych zamachów bombowych³⁹ (1997), Konwencja o w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu⁴⁰ z 1999 roku. Paradoksalnie najważniejszy akt prawny pozwalający na skuteczne zapobieganie aktom terrorystycznym został wydany ponad trzydzieści lat po wydaniu pierwszej konwencji antyterrorystycznej.

Zapobieżenie przepływowi środków finansowych na konta organizacji terrorystycznych w dużym stopniu uderza w ich działalność i zdolność do przeprowadzania ataków. Dlatego też Konwencja w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu jest niezmiernie istotna z punktu widzenia działań prewencyjnych i zapobiegawczych. Została ona podpisana w 1999 roku, a więc w okresie wzrastającej aktywności organizacji terrorystycznych, na czele z Al-Kaidą i Osamą bin Ladenem, i ich współpracy z reżimem Talibów w Afganistanie. Konwencja wprowadziła prawne uregulowania związane z przestępstwami popełnianymi w rozumieniu Konwencji. Jednym z istotnych aspektów Konwencji jest zdefiniowanie przestępstwa finansowania terroryzmu. W rozumieniu Konwencji przestępstwo takie popełnia ten, kto dowolnymi środkami, bezpośrednio lub pośrednio, bezprawnie i umyślnie, udostępnia lub gromadzi fundusze z zamiarem, by zostały one wykorzystane, albo mając świadomość, że zostaną one wykorzystane w całości lub części, do dokonania czynu stanowiącego przestępstwo, w zakresie i zgodnie z definicją zawartą

³⁵ *Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, 1988*; <http://www.un.org>

³⁶ *Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation, 1988*; <http://www.un.org>

³⁷ *Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf, 1988*; <http://www.un.org>

³⁸ *Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Identification, 1991*; <http://www.un.org>

³⁹ *International Convention for the Suppression of Terrorist Bombing, 1997*; <http://www.un.org>

⁴⁰ *International convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, 1999*; <http://www.un.org>

w jednym z traktatów antyterrorystycznych, lub dowolnego innego czynu, mającego spowodować śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu osoby cywilnej, albo dowolnej osoby nie uczestniczącej aktywnie w działaniach wojennych w sytuacji konfliktu zbrojnego, jeśli celem takiego czynu wynikającego z samego jego charakteru lub kontekstu jest zastraszenie ludności albo skłonienie rządu lub organizacji międzynarodowej do dokonania lub niedokonania dowolnej czynności⁴¹.

Z uwagi na to, iż podstawowym celem Konwencji jest zdefiniowanie i zapobieganie przestępstwom związanym z finansowaniem terroryzmu, niezbędne było sprecyzowanie terminu „fundusze” – najbardziej istotnego w tym akcie. W rozumieniu Konwencji termin ten oznacza wszelkiego rodzaju aktywa, materialne i niematerialne, będące ruchomościami lub nieruchomościami, uzyskane w dowolny sposób, oraz prawne dokumenty w dowolnej formie, w tym elektronicznej i cyfrowej, potwierdzające tytuł prawny lub udział w takich aktywach, w tym między innymi: kredyty bankowe, czeki podróżne, czeki bankowe, przekazy pieniężne, akcje, papiery wartościowe, obligacje, weksle i akredytywy⁴².

Podmiotem przestępstwa opisanego w Konwencji mogą być nie tylko osoby fizyczne, ale i osoby prawne. Jeżeli osoba odpowiedzialna za zarządzanie lub sprawowanie kontroli nad osobą prawną popełnia, działając jako taka osoba odpowiedzialna, przestępstwo określone w Konwencji, wówczas zostaje pociągnięta do odpowiedzialności osoba prawna. Warunkiem jest posiadanie przez osobę prawną siedziby na terytorium danego państwa lub ustanowienie takiej osoby na podstawie prawa krajowego. Zakres odpowiedzialności obejmuje nie tylko odpowiedzialność karną, ale także cywilną i administracyjną. Ważny w Konwencji jest zapis, iż poniesienie odpowiedzialności przez osobę prawną nie wyłącza odpowiedzialności osoby fizycznej, która popełniła przestępstwo⁴³. Przepis pociągający do odpowiedzialności również osobę prawną jest niezmiernie ważny z uwagi na fakt, iż finansowaniem terroryzmu zajmuje się wiele fundacji, stowarzyszeń i organizacji, zwłaszcza tych o charakterze religijnym.

Wykrycie, zidentyfikowanie i zamrożenie funduszy i przychodów służących do popełnienia czynów objętych zakresem artykułów z Konwencji powoduje powstanie problemu zagospodarowania tych środków. Konwencja przewi-

⁴¹ Art. 2.

⁴² Art. 1.

⁴³ Art. 5.

duże trzy sposoby postępowania: orzeczenie przepadku, podział funduszy pomiędzy państwa sygnatariuszy Konwencji, ustanowienie mechanizmów przeznaczających te środki na rekompensaty dla ofiar przestępstw opisanych w Konwencji. Wydaje się jednak, iż najlepszym rozwiązaniem jest przeznaczenie tych środków na walkę z terroryzmem.

Konwencja w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu jest istotnym aktem prawa międzynarodowego na drodze do zapobiegania aktom terrorystycznym, niemniej jednak Organizacja Narodów Zjednoczonych posługuje się również Rezolucjami Rady Bezpieczeństwa w celu zapobieżenia procederowi finansowania terroryzmu.

W roku podpisania Konwencji w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych wydała Rezolucję (Nr 1267), która nakazywała bezzwłoczne zamrożenie funduszy i innych środków finansowych Osamy bin Ladena oraz osób i instytucji z nim związanych, a także wzywała reżim Talibów do zaprzestania produkcji i handlu narkotykami, z których zyski płynęły na konta ugrupowań terrorystycznych⁴⁴. Rok później wydana została Rezolucja nr 1333 wzywająca Islamski Emirat Afganistanu (zwany: Taliban) do zastosowania się do postanowień Rezolucji nr 1273⁴⁵. Brak zdecydowanych działań ze strony Organizacji Narodów Zjednoczonych, w połączeniu z eskalacją działań grup terrorystycznych, doprowadził do ataku na World Trade Center w dniu 11 września 2001 roku. Dzień później Rada Bezpieczeństwa wydała rezolucję potępiającą akty terroru z 11 września i uznające je za groźbę dla pokoju i bezpieczeństwa na świecie. Wezwała wszystkie państwa do przyspieszenia wysiłków zmierzających do ratyfikacji przez poszczególne państwa odpowiednich konwencji antyterrorystycznych uchwalonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych⁴⁶.

W dwa tygodnie od zamachów z 11 września 2001 roku uchwalona została Rezolucja nr 1373, która zyskała szerszy zasięg niż dwanaście istniejących konwencji antyterrorystycznych, gdyż podpisały ją 192 państwa. Zobowiązuje ona do pociągania do odpowiedzialności karnej osoby lub organizacji finansujące terroryzm, zamrożenia rachunków bankowych osób, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, iż są zaangażowane w działalność terrory-

⁴⁴ *Resolution 1267(1999) on measures against the Taliban*; <http://www.un.org>

⁴⁵ *Resolution 1333(2000) on measures against the Taliban*; <http://www.un.org>

⁴⁶ *Resolution 1368(2001) condemning the terrorist attacks of 11 September 2001 in New York, Washington D.C. and Pennsylvania, United States of America*; <http://www.un.org>

styczną, i do dzielenia się informacjami dotyczącymi działalności terrorystycznej z innymi państwami. Na mocy tej rezolucji powstał Komitet Antyterrorystyczny, w skład którego weszło piętnastu przedstawicieli członków Rady Bezpieczeństwa. Zadaniem komitetu jest doradzanie państwom, jak najskuteczniej mogą one dostosować swoje prawo wewnętrzne, aby wypełnić postanowienia rezolucji i konwencji w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu⁴⁷.

W 2002 roku Rada Bezpieczeństwa wydała Rezolucję nr 1390, w której nakazuje wszystkim państwom zamrożenie funduszy i innych finansowych zabezpieczeń osób indywidualnych i organizacji⁴⁸. W tym samym roku została wydana Rezolucja nr 1452, która ponownie wzywała do wypełniania przez państwa zaleceń zawartych we wcześniejszych rezolucjach⁴⁹.

W 2003 roku Rada Bezpieczeństwa przyjęła Rezolucję nr 1455, która zobowiązywała państwa członkowskie Narodów Zjednoczonych do sporządzenia raportów w sprawie wykonywania zaleceń zawartych w rezolucjach oraz przedstawienia w nich informacji o prowadzonych dochodzeniach i postępowaniach karnych⁵⁰. Po krwawych wydarzeniach w Stambule w 2003 roku Rada Bezpieczeństwa przyjęła Rezolucję nr 1516, przeciwstawiając się w niej atakom terrorystycznym⁵¹.

Rok 2004 przyniósł pięć Rezolucji: 1526⁵² i 1535⁵³ – odnoszące się do zagrożenia międzynarodowego pokoju ze strony terroryzmu, 1540⁵⁴ i 1566⁵⁵ – wprowadzające zmiany do wcześniejszych Rezolucji oraz 1530 – potępiającą zamachy terrorystyczne w Madrycie⁵⁶. W 2005 roku Rada Bezpieczeń-

⁴⁷ *Resolution 1373(2001) on international cooperation to combat threats to international peace and security caused by terrorists acts*; <http://www.un.org>

⁴⁸ *Resolution 1390(2002) on measures against the Taliban*; <http://www.un.org>

⁴⁹ *Resolution 1452(2002) on implementation of measures of Resolutions 1267 and 1390*; <http://www.un.org>

⁵⁰ *Resolution 1455(2003) on improving implementation of measures by 1267, 1333 and 1390 Resolutions*; <http://www.un.org>

⁵¹ *Resolution 1516(2003) on the bomb attack in Istanbul*; <http://www.un.org>

⁵² *Resolution 1526(2004) threats to international peace and security caused by terrorist acts*; <http://www.un.org>

⁵³ *Resolution 1535(2004) threats to international peace and security caused by terrorist acts*; <http://www.un.org>

⁵⁴ *Resolution 1540(2004) threats to international peace and security*; <http://www.un.org>

⁵⁵ *Resolution 1566(2004) threats to international peace and security*; <http://www.un.org>

⁵⁶ *Resolution 1535(2004) on the bomb attacks in Madrid*; <http://www.un.org>

stwa wydała tylko Rezolucję nr 1611 potępiającą zamachy terrorystyczne z 7 lipca w Londynie⁵⁷.

Podsumowując, działalność Organizacji Narodów Zjednoczonych w kwestii walki z międzynarodowym terroryzmem ogranicza się jedynie do wydawania kolejnych rezolucji bądź to powtarzających poprzednie, bądź wydawanych w obliczu kolejnych zamachów terrorystycznych. Słabość Organizacji Narodów Zjednoczonych wyraźnie ujawnia się w braku zdecydowanej reakcji wobec inwazji Stanów Zjednoczonych na Irak i spowodowanie tym faktem destabilizacji sytuacji geopolitycznej w tym regionie.

Od ćwierć wieku obserwuje się pokoleniowy konflikt w świecie muzułmańskim. Islam zderzył się ze wszystkimi wyzwaniem i zagrożeniami wynikającymi z procesów globalizacyjnych. Tradycja zderzyła się z nowoczesnością Zachodu i rozpoczęła się globalizacja islamu, która niebezpiecznie zaczęła przeradzać się w radykalny islamizm. Terrorysty zakładający Al-Kaidę byli pokoleniem muzułmańskich ochotników, którzy walczyli w latach osiemdziesiątych w Afganistanie. Obecne pokolenie wyrosło już w Europie, dla młodych ludzi urodzonych w Hamburgu, Marsylii czy też Londynie trudnością okazuje się określenie własnej ojczyzny. Nie myślą oni w kategoriach wojny terytorialnej, wierzą w braterstwo religii i utworzenie globalnej wspólnoty wiernych. Internacjonalizacja dżihadu jest również efektem procesu globalizacji. W obecnej sytuacji międzynarodowa walka z procederem finansowania terroryzmu jest niezmiernie trudna i skomplikowana, jednakże konieczne jest przeobrażenie Organizacji Narodów Zjednoczonych w organizację zdolną do czynnego i efektywnego działania na rzecz walki ze strukturami finansującymi terroryzm. Ktokolwiek bowiem wierzy, że istnieje jakkolwiek skuteczna polityczna lub dyplomatyczna metoda walki z islamskim terrorem, nie rozumie tego fenomenu. Wojna z terroryzmem musi być prowadzona na dwóch poziomach: krótkofalowym (przeprowadzanie działań wojskowych, politycznych i finansowych w celu zapobiegania atakom terrorystycznym) i długofalowym (doprowadzenie do demokratycznych zmian i zapobieżenie internacjonalizacji dżihadu). Wynikiem braku zdecydowanych i konsekwentnych działań jest ostatnia decyzja Niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego o wypuszczeniu na wolność Mamouna Darkazaniego, odpowiedzialnego za kontrolę finansów Al-Kaidy w Europie i za sfinansowanie ataków terrorystycznych w Madrycie w 2003 roku. Trybunał zakwestionował niemieckie

⁵⁷ *Resolution 1611(2005) threats to international peace and security by terrorist acts;*
<http://www.un.org>

przepisy o ekstradycji na podstawie europejskiego nakazu aresztowania⁵⁸. Europejski nakaz aresztowania istnieje od 2002 roku, jednakże tylko na papierze, gdyż w wielu państwach Unii Europejskiej nie jest realizowany z powodu niewprowadzenia zmian prawnych. W obliczu tych wydarzeń wyeliminowanie problemu finansowania terroryzmu wydaje się bardzo odległe i długotrwałe.

BIBLIOGRAFIA

- Al-Qaeda schleuste gold nach Sudan; <http://www.netzeitung.de> z 3 września 2002 r.
- Baldau f. S.: The war on terror's money, „The Christians Science Monitors” z 4 grudnia 2003 r.
- Bernstein R.: German high court block Qaeda suspect's extradition, „New York Times” z 19 lipca 2005 r.
- Bielawski J.: Komentarz do Koranu, [w:] Koran, Warszawa 1986, s. 850.
- Bin Laden said to get millions from wealthy in the Golf, „The Boston Glob” z 7 lipca 1999 r.
- Bin Laden fordert in Briefen zu anschlag auf; <http://www.netzeitung.de> z 26 lipca 2003 r.
- Bodensky Y.: Osama bin Laden, człowiek, który wypowiedział wojnę Ameryce, Warszawa 2001, s. 44-45.
- Charter of United Nations; <http://www.un.org>
- Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, 1963; <http://www.un.org>.
- Convention for the suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, 1970; <http://www.un.org>
- Convention for the Suppression Unlawful Acts Againts the Safety of Civil Aviation, 1971; <http://www.un.org>
- Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Againts Internationally Protected Persons, 1973; <http://www.un.org>
- Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, 1980, <http://www.un.org>
- Convention for the Suppression of Unlawful Acts Againts the Safety of Maritime Navigation, 1988; <http://www.un.org>
- Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Identification, 1991; <http://www.un.org>

⁵⁸ R. B e r n s t e i n, *German high court block Qaeda suspect's extradition*; <http://www.nytimes.com> z dnia 19 lipca 2005 r.

- E l - Q o r c h i M.: Hawala, „Finance Development” z 4 grudnia 2002 r.
- F a r a h D.: Al Qaeda’s gold following trail to Dubai, „The Washington Post” z 18 lutego 2002 r.
- F a r a h D.: Bank date for Saudi embassy subpoenaed, „The Washington Post” z 23 listopada 2003 r.
- G a n g u l y M.: A banking system built for terrorism, „The Time” z 5 października 2001 r.
- H o f f m a n B.: Oblicze terroryzmu, Warszawa 2001, s. 10.
- H u n t i n g t o n S.: Zderzenie cywilizacji, Warszawa 1997, s. 2.
- International Convention Against the taking of hostages, 1979; <http://www.un.org>
- International Convention for the Suppression of Terrorist Bombing, 1997; <http://www.un.org>
- International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, 1999; <http://www.un.org>
- Jihad In Italia: perquisite socjeta e cooperative; <http://www.corriere.it> z 3 grudnia 2003 r.
- Kampf gegen Terrorfinanzen wenig erfolgreich; <http://www.netzeitung.de> z 11 września 2003 r.
- K h o u r y A. Th.: Der Koran Arabisch-Deutsch. Übersetzung und wissenschaftlicher. Kommentar, t. III, Gütersloh 1992, s. 41-42.
- K i r b y T., M a l o n e A.: Terror comes to London, „The Independent” z 8 lipca 2005 r.
- K i n g L.: Paperless money may help bin Laden, „Conservative News Forum” z 16 października 2001 r.
- L a n d a u E.: Osama bin Laden – wojna z Zachodem, Warszawa 2001, s. 80.
- L e v i t t M.: New arena for Iranian sponsored terrorism: the arab-israeli heartland, The Washington Institute for Near East Policy z 22 lutego 2002 r.
- L i c h t b l a u E.: Efforts to fight terror financing reported to lag, „The New York Times” z 12 grudnia 2003 r.
- Mutmaschlicher anführer verhaftet*; <http://www.stuttgarter-zeitung.de> z 4 grudnia 2003 r.
- Osama bin Laden gab befehl for Anschläge in der Türkei; <http://www.welt.de> z 15 grudnia 2003 r.
- Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, 1988; <http://www.un.org>
- Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf, 1988; <http://www.un.org>
- Resolution 1267(1999) on measures against the Taliban; <http://www.un.org>
- Resolution 1333(2000) on measures against the Taliban; <http://www.un.org>
- Resolution 1368(2001) condemning the terrorist attacks of 11 September 2001 in New York, Washington D.C. and Pennsylvania, United States of America; <http://www.un.org>
- Resolution 1373(2001) on international cooperation to combat threats to international peace and security caused by terrorists acts; <http://www.un.org>
- Resolution 1390(2002) on measures against the Taliban; <http://www.un.org>

- Resolution 1452(2002) on implementation of measures of Resolutions 1267 and 1390; <http://www.un.org>
- Resolution 1455(2003) on improving implementation of measures by 1267, 1333 and 1390 Resolutions; <http://www.un.org>
- Resolution 1516(2003) on the bomb attack in Istanbul; <http://www.un.org>
- Resolution 1526(2004) threats to international peace and security caused by terrorist acts; <http://www.un.org>
- Resolution 1535(2004) threats to international peace and security caused by terrorist acts; <http://www.un.org>
- Resolution 1540(2004) threats to international peace and security; <http://www.un.org>
- Resolution 1566(2004) threats to international peace and security; <http://www.un.org>
- Resolution 1535(2004) on the bomb attacks in Madrid; <http://www.un.org>
- Resolution 1611(2005) threats to international peace and security by terrorist acts; <http://www.un.org>
- S e m p l e K.: Iraqis stunned by the violence of a bombing, „The New York Times” z 18 lipca 2005 r.
- S c h a n z e r J.: Ansar Al-Islam: Iraq’s al-Qaeda connection, The Washington Institut for Near East Policy z 23 stycznia 2003 r.
- Terrorgruppe Ansar al-Islam; <http://www.stuttgarter-zeitung.de> z 4 grudnia 2003 r.

COMBATING THE STRUCTURES FINANCING TERRORISM

S u m m a r y

Terrorism is a phenomenon connected with using violence by people, national groups and criminal organizations in order to achieve political, social and economic targets. It has been present in the life of man since the beginning of the civilization. Internationalization of terrorist actions has consistently introduced humanity into the age of terrorism.

The 1990s and the beginning of the 21st century have brought an uncontrolled outbreak of world terrorism, whose background has been Islamic radicalism. Terrorist attacks in New York, Bali, Istanbul, Madrid and London continue to be a proof that terrorist groups have great resources, owing to which they can put their plans into effect.

Gathering funds designed for terrorist activities in the world of Islam is done in a lot of ways. One of the most effective ones is using the havala system of transferring money without actually moving it and without any traces left on paper. Apart from that financial means are gathered by Islamic banks, charity organizations, and also achieved in the criminal way: smuggling and drug producing.

Preventing the practice of financing terrorism is one of the main tasks of the United Nations Organization, however, despite the fact of passing the Convention and numerous resolutions condemning international terrorism there are no determined actions aimed at eradication of the practice. Weakness of the UN was revealed when they did not assume a determined attitude towards the invasion of Iraq by the United States and its allies, which

resulted in destabilization of the situation in the Middle East and gave the terrorists a perfect training ground for the struggle against the West.

Globalization of Islam leads to internationalization of jihad, and effects of this process were revealed both in Madrid in 2004 and in London in 2005. Hence it seems that the war against terrorism has to be waged on two levels: a short-term one, that is conducting military, political and financial actions in order to prevent terrorist attacks, and a long-term one – effecting democratic changes and preventing internationalization of jihad. This is the only chance to stop terrorist offensive by Islamic groups.

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: terroryzm, finansowanie terroryzmu, dżihad, islamscy radykałowie.

Key words: terrorism, financing of terrorism, jihad, Islamic radicals.